

vilde faare min Følelse, det var, naar jeg skulde see en geistlig Mand, efterat have modtaget Ordinationen, aflægge Præstekjolen for at trække i Soldaterkjolen og at rykke ud til Feltlivets Strabadser og Besværligheder. Ganske vist kunne vi ikke under Feltforhold undvære den geistlige Virksomhed; jeg vilde endog ønske, at Armeen, naar den kom til at rykke ud, var ledsaget af et større Antal Geistlige, end der tidligere har været Tilfældet, idet der ikke er noget Forhold, hvorunder Mennesket er mere modtageligt for at høre Guds Ord og mere trænger til at styrkes i denne Retning end under Feltforhold, hvorfor vistnok ogsaa mange Geistlige have søgt, hvilket ophøiet og behageligt Kald det er at være Feltpræst, og med hvilken Opmærksomhed Enhver da søger deres Ord, deres Hjælp og Trøst. Men naar Spørgsmaalet dreier sig om at lade den Geistlige trække af Præstekjolen i Soldaterkjolen, saa troer jeg at turde sige, at det vilde faare Enhver i Armeen i højeste Maade at see dette. Naar der er talt om, at Frihed og Lighed skulde føre til, at Ingen skulde kunne unddrage sig Værnepligten, saa maae vi dog virkelig paa den anden Side see hen til, hvilken uendelig lille Part det er, der i Virkeligheden paa den Maade vilde kunne unddrage sig Værnepligten. Vilde vi see paa Militairets Tars, saa vil jeg med Hensyn til de Faa, der paa denne Maade vilde unddrage sig Værnepligtsbyrden, gratulere Armeen til, at den bliver fri for dem. Det er min fulde Overbeviisning, at Pluraliteten af de yngre Geistlige, der maae sidde hjemme og passe Fredens Gjerning, mange Gange vilde føle deres Mod blusse op og være tilbøjelige til at sige: Det var dog deilig, hvis ogsaa Du turde være med i de Kæmpendes Rækker. Jeg finder, som sagt, at det fra Følelsens Standpunkt vilde virke i højeste Grad neblaaende, hvis vi skulde være de Første til at bryde det hidtil gjældende Princip og sige, at de Geistlige fra Præstekjolen skulde trække i Soldaterkjolen.

J. Andersen: Jeg kan dog ikke see, at der kan være noget mere Mobbhydeligt i at see en Mand trække fra Præstekjolen i Soldaterkjolen end f. Ex. i at see en Mand trække fra Dommerkjolen i Soldaterkjolen. En Dom-

mer indtager en ligesaa hæderlig Stilling i Samsundet som en Præst. Jeg beder om Undskyldning ligeoverfor det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Kreds (Madvig), som talte om den Stemning, der skulde gjøre sig gjældende hos Almuen med Undtagelse af de faa, der havde svunget sig op til at raisonnere; thi jeg veed ikke, om jeg muligviis skal regnes blandt disse, der have svunget sig op til at raisonnere, men jeg maa dog tillade mig ogsaa at have en Mening om Stemningen hos Almuen, og jeg paastaar da, at denne ikke vil kunne forstaae, hvorfor enkelte Medlemmer af Samsundet skulde være fritagne for Værnepligten. Ligesaa lidt kan jeg forstaae, hvorledes denne Lov vil kunne staae i Samklang med Herloven, som, saavidt jeg husker, bestemmer, at alle vaabensføre Mænd skulde astjene deres Værnepligt, uden at der er talt om, at der kan ventes nogen Fritagelse. Det ærede Medlem, som har været Minister (Madvig), fortalte os jo selv, at mange hæderlige theologiske Candidater vare gaaede frivillig med i Krigen. Jeg kan godt erindre, at jeg har seet Navnene paa mange af disse hæderlige Mænd, og jeg veed ogsaa, at Mange af dem, efterat have været i Krigen, have indtaget en meget hæderlig Stilling som Præster, uden at jeg troer, at det har faaret noget Menneske, at en Præst engang har staaet i de Kæmpendes Rækker; jeg betragter det netop som en Opbyggelse, at en Mand har staaet fast og brast med sine Medborgere. Vi kunde jo ogsaa tage en ganske anden Bestemmelse, vi kunde f. Ex. fastsætte, at Ingen kan blive Præst, før han har udtjent sin Værnepligt; derved vare vi ude over denne store Vanskelighed. Naar det høiærværdige Medlem, som talte først i denne Sag (Vindesbøll), meente, at Præstens Gjerning var absolut nødvendig under Krigen, saa skal jeg villig indrømme dette; men jeg troer, at der er andre Maader end netop denne, hvorpaa Embederne kunne bestrides. Vi see jo, at Præsteembederne godt kunne bestrides i lang Tid, medens Præsterne sidde her paa Rigsdagen; der er aldeles Intet til Hinder derfor, og hvad enten Præsten, naar han dog er fraværende, sidder her i Rigsdagen, eller er i Krigen, vil efter min Mening aldeles komme